

รายวิชา สุขศึกษา

รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การปฐมพยาบาลและ
การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

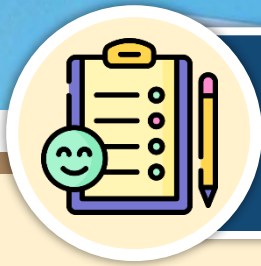
ครูผู้สอน ครูเนติพงษ์ อินทร์สอาด

เรื่อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การปฐมพยาบาล

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. วิเคราะห์วัตถุประสงค์และหลักสำคัญในการปฐมพยาบาลได้
๒. จำแนกลำดับความสำคัญในการช่วยเหลือและปฐมพยาบาลผู้ป่วยได้
๓. เห็นถึงความสำคัญของการปฐมพยาบาลที่มีต่อความปลอดภัยของชีวิตได้

คำถามชวนคิด

บุคคลในภาพกำลังทำอะไร

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือต่อผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุให้พ้นจากอันตราย หรือลดอันตรายให้น้อยลง โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะสามารถหาได้ในขณะนั้น ก่อนที่จะนำผู้ป่วยส่งต่อไปยังสถานพยาบาลต่อไป

๑.๑ วัตถุประสงค์ของการปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาลมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อช่วยชีวิต และลดความรุนแรงของการเจ็บป่วยให้น้อยลง
๒. เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นตามมา
๓. ป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง
๔. จัดเตรียมหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกวิธี

๑.๒ หลักสำคัญของการปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาลนั้นจำเป็นต้องกระทำโดยรวดเร็วและถูกต้องที่สุด ซึ่งการปฐมพยาบาลจะได้ผลดีมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมต้องคำนึงถึงทั้งผู้ปฐมพยาบาล และผู้ป่วยให้มีการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัย โดยหลักสำคัญในการปฐมพยาบาล มีดังนี้

๑. ความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุ ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องคำนึงถึงอันดับแรกก่อนเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
๒. เมื่อมีผู้ได้รับอุบัติเหตุ ควรให้ผู้บาดเจ็บนอนพักนิ่งๆ ในท่าที่สบายที่สุด หรือในท่าที่ถูกต้องต้องการปฐมพยาบาล แล้วแต่อาการของการเจ็บป่วยแต่ละแบบ
๓. ทำให้บริเวณนั้นมีอากาศถ่ายเท ปลอดภัย ไม่มีคนมุงดู มีแสงสว่างเพียงพอที่จะทำการปฐมพยาบาลได้สะดวก
๔. สำรวจระบบที่สำคัญของร่างกายอย่างรวดเร็วและวางแผนการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม คอยสังเกตอาการ ชีพจร และการหายใจของผู้ป่วยตลอดเวลา
๕. ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทันทีโดยที่ยังไม่ได้เตรียมการ และอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการบาดเจ็บมากขึ้น หากผู้ป่วยมีอาการกระดูกหัก ซึ่งถ้ามีการเคลื่อนย้ายที่ไม่ถูกวิธีอาจมีผลทำให้ผู้ป่วยพิการตลอดชีวิตได้
๖. ถ้าสถานที่นั้นไม่ปลอดภัย เช่น อยู่ในน้ำ กลางถนน ไฟไหม้ หรือสถานที่นั้นไม่สะดวก ให้ทำการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปอยู่ในที่ที่ปลอดภัยก่อนให้การปฐมพยาบาล
๗. การนำส่งหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะนำส่งในลักษณะใด เช่น พยุง แบก หุ้ม หรือหามด้วยเบร และนำส่งในท่าอย่างไรให้เหมาะสมกับสภาพของผู้ป่วย และผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยมากที่สุด
๘. ในการนำส่งสถานพยาบาล ควรมีการรายงานเรื่องราวของผู้ป่วยเกี่ยวกับเหตุการณ์ อาการต่างๆ และการปฐมพยาบาลที่ได้ให้มาก่อน เพื่อแพทย์จะได้วินิจฉัยทำการรักษาได้อย่างถูกต้องต่อไป

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การปฐมพยาบาล

การปฐมพยาบาล

หมายถึง การให้ความช่วยเหลือต่อผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุให้พ้นจากอันตราย หรือลดอันตรายให้น้อยลง โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะสามารถหาได้ในขณะนั้น ก่อนที่จะนำผู้ป่วยส่งต่อไปยังสถานพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการปฐมพยาบาล

๑. เพื่อช่วยชีวิต และลดความรุนแรงของการเจ็บป่วยให้น้อยลง
๒. เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นตามมา
๓. ป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้นตามมาภายหลัง
๔. จัดเตรียมหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกวิธี

หลักสำคัญของการปฐมพยาบาล

๑. ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องคำนึงถึง**ความปลอดภัย**ของสถานที่เกิดเหตุ เป็นอันดับแรกก่อนเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
๒. ควรให้ผู้ป่วยนอนพักนิ่งๆ ในท่าที่สบายที่สุด หรือในท่าที่ถูกต้องต่อการปฐมพยาบาล แล้วแต่อาการของการเจ็บป่วยแต่ละแบบ
๓. ทำให้บริเวณนั้นมี**อากาศถ่ายเท** ปลอดภัย ไม่มีคนมุงดู มีแสงสว่างเพียงพอที่จะทำการปฐมพยาบาลได้สะดวก

หลักสำคัญของการปฐมพยาบาล

๔. คอย**สังเกต**อาการ ชีพจร และการหายใจของผู้ป่วยตลอดเวลา
๕. ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทันที เพราะอาจจะทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการบาดเจ็บมากขึ้น
๖. ถ้าสถานที่นั้น**ไม่ปลอดภัย** เช่น อยู่ในน้ำ กลางถนน ไฟไหม้ ให้ทำการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปอยู่ในที่ที่ปลอดภัยก่อนให้การปฐมพยาบาล

หลักสำคัญของการปฐมพยาบาล

๗. การนำส่งหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ควรกำหนดให้**เหมาะสม**กับสภาพของผู้ป่วย และผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยมากที่สุด

๘. ในการนำส่งสถานพยาบาล ควรมีการ**รายงาน**เรื่องราวของผู้ป่วยเกี่ยวกับเหตุการณ์ อาการต่างๆ และการปฐมพยาบาลที่ได้ให้มาก่อน เพื่อแพทย์จะได้วินิจฉัยทำการรักษาได้อย่างถูกต้อง

ผู้ปฐมพยาบาลควรให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยตามลำดับความรุนแรง

๑. การหยุดหายใจ
๒. ทางเดินหายใจอุดตัน
๓. หัวใจหยุดเต้น
๔. การเสียเลือดจำนวนมากอย่างรวดเร็ว
๕. หมดความรู้สึก
๖. ความเจ็บปวด
๗. กระดูกหัก

วัตถุประสงค์
การปฐมพยาบาล
คืออะไร

หลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก
ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นคืออะไร

ใบงานที่ ๑ เรื่อง หลักสำคัญในการปฐมพยาบาล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับเรื่องการปฐมพยาบาล แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่คิดว่า
ใช่คำตอบที่ถูกต้อง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
๑.การปฐมพยาบาลเป็นการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุให้พ้นจากอันตราย		
๒.ก่อนปฐมพยาบาลต้องสำรวจระบบที่สำคัญของร่างกายอย่างช้าๆ ไม่ต้องรีบร้อน		
๓.ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุเป็นลำดับแรก		
๔.ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทันทีโดยที่ยังไม่ได้เตรียมการใด		
๕.หากผู้ป่วยหยุดหายใจ ให้รับนำตัวส่งสถานพยาบาลทันที โดยไม่มีการผายปอด		
๖.เมื่อถึงสถานพยาบาลควรรายงานอาการต่างๆ และการปฐมพยาบาลที่ได้กระทำมา ให้ก่อน		
๗.ผู้ปฐมพยาบาลไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง		
๘.ไม่ต้องกำหนดว่าจะเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในท่าใด ให้เคลื่อนย้ายให้เร็วที่สุดก็พอ		
๙.การปฐมพยาบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยชีวิตและลดอาการบาดเจ็บให้น้อยลง		
๑๐.ผู้ปฐมพยาบาลไม่ต้องคำนึงถึงลำดับความรุนแรงในการช่วยเหลือผู้ป่วย		

ใบงานที่ ๑

เรื่อง หลักสำคัญในการปฐมพยาบาล

ใบงานที่ ๑ เรื่อง หลักสำคัญในการปฐมพยาบาล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับเรื่องการปฐมพยาบาล แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่คิดว่า
 ใช้คำตอบที่ถูกต้อง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
๑.การปฐมพยาบาลเป็นการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุให้พ้นจากอันตราย	✓	
๒.ก่อนปฐมพยาบาลต้องสำรวจระบบที่สำคัญของร่างกายอย่างช้าๆ ไม่ต้องรีบร้อน		✓
๓.ผู้ปฐมพยาบาลจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่เกิดเหตุเป็นลำดับแรก	✓	
๔.ห้ามเคลื่อนย้ายผู้ป่วยทันทีโดยที่ยังไม่ได้เตรียมการใด	✓	
๕.หากผู้ป่วยหยุดหายใจ ให้นำตัวส่งสถานพยาบาลทันที โดยไม่มีการผายปอด		✓
๖.เมื่อถึงสถานพยาบาลควรรายงานอาการต่างๆ และการปฐมพยาบาลที่ได้กระทำมา ให้ก่อน	✓	
๗.ผู้ปฐมพยาบาลไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง		✓
๘.ไม่ต้องกำหนดว่าจะเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในท่าใด ให้เคลื่อนย้ายให้เร็วที่สุดก็พอ		✓
๙.การปฐมพยาบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยชีวิตและลดอาการบาดเจ็บให้น้อยลง	✓	
๑๐.ผู้ปฐมพยาบาลไม่ต้องคำนึงถึงลำดับความรุนแรงในการช่วยเหลือผู้ป่วย		✓

เฉลยใบงานที่ ๑
 เรื่อง หลักสำคัญในการปฐมพยาบาล

กิจกรรมช่วยใคร??

อย่างไรดี

(จับคู่ ๒ คน)

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ช่วยใคร??อย่างไรดี
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

คำชี้แจง ใบงานจะมีสถานการณ์การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นทั้งหมด ๔ สถานการณ์ และมีแถบสีต่างๆทั้งหมด ๔ สี คือ สีเขียว สีเหลือง สีชมพู และสีแดง ให้แต่ละกลุ่มอ่านสถานการณ์และช่วยกันพิจารณา และนำแถบสีที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นไปติดในช่องว่างในสถานการณ์ให้ถูกต้อง

๑. ผู้ป่วยมีอาการหายใจติดขัด ชีพจรเต้นเบา อัตราการหายใจช้า
นักเรียนจะมีการช่วยเหลือเบื้องต้น ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง ช่วยใคร??อย่างไรดี

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ช่วยใคร??อย่างไรดี

 สีเขียว หมายถึง มีอาการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย มีชีพจร การหายใจปกติ

 สีเหลือง หมายถึง ผู้ป่วยฉุกเฉินมีชีพจร มีอัตราการเต้นของหัวใจมากกว่า ๑๐๐ ครั้ง/นาที มีการบาดเจ็บที่รุนแรง

 สีชมพู หมายถึง ผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต คือการมีสัญญาณชีพผิดปกติ ชีพจรต่ำ มีการเสียเลือดมาก

 สีแดง หมายถึง ผู้ป่วยในภาวะวิกฤต เกิดภาวะหัวใจหยุดเต้น

นำเสนอ ใบงาน

ผู้ทำการปฐมพยาบาล

ควรมีคุณสมบัติ

อย่างไรบ้าง

การปฐมพยาบาล
เบื้องต้นมีความสำคัญ
ต่อผู้ป่วยอย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

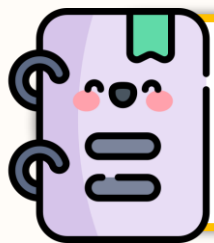
เรื่อง

วิธีการปฐมพยาบาลอย่างปลอดภัย ตอนที่ ๑

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง วิธีการปฐมพยาบาลอย่างปลอดภัย ตอนที่ ๑
๒. ใบงาน เรื่อง วิธีการปฐมพยาบาลอย่างปลอดภัย ตอนที่ ๑

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

